

Відгук
офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора,
професора кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Миколаївського національного університету
імені В.О. Сухомлинського
Атаманчука Юрія Миколайовича
на дисертаційну роботу Карпенко Анастасії Сергіївни
«Розвиток цифрової компетентності співробітників організаційно-
навчальних підрозділів в університеті»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Невід’ємними ознаками розбудови сучасного суспільства стали наразі процеси цифровізації. Саме це суспільство потребує фахівців нової формації, які не лише мають фундаментальні знання й ґрунтовну практичну підготовку, а й вільно орієнтуються в цифровому середовищі, здатні раціонально діяти в різних сферах життєдіяльності людини. На сучасному етапі розвитку освіти у закладах вищої освіти відбувається стрімке використання цифрових технологій. Саме тому шлях цифровізації є наразі одним із ключових чинників реформування освітньої системи України. У цьому контексті дисертаційна робота А. Карпенко є надзвичайно актуальною і своєчасною, а опрацьовані в ній теоретичні та практичні проблеми допомагають знайти відповіді на конкретні питання щодо розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів закладів вищої освіти.

Актуальність обраної проблеми, що цілком справедливо відзначено у дослідженні, підсилюється низкою існуючих суперечностей, зокрема зростаючими вимогами суспільства до використання цифрових технологій у професійній діяльності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті та реальним станом їх готовності до цього; сучасними викликами до якості професійної діяльності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті та відсутністю

відповідної системи роботи з розвитку цифрової компетентності; потребою у розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті та розробленістю відповідного інформаційно-методичного забезпечення реалізації цього процесу.

Важливо зазначити, що дисертаційну роботу виконано відповідно до напряму науково-дослідних тем: кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка «Зміст і технології забезпечення якості неперервної педагогічної освіти в умовах євроінтеграції» (реєстраційний номер №0116U003295); кафедри комп'ютерних наук і математики Факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка «Теоретичні та практичні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій в освіті і науці» (реєстраційний номер №0116U004625); науково-дослідної лабораторії інформатизації освіти Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток відкритого освітнього інформаційного середовища університету для забезпечення якості освіти» (реєстраційний номер №0116U003995).

Авторкою були чітко окреслені об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження. Розв'язання поставлених завдань дозволило отримати ряд нових результатів, які мають як теоретичне, так і практичне значення.

Наукова новизна, теоретична і практична значущість дослідження викладені послідовно, зрозуміло і заслуговують на позитивну оцінку.

Структура роботи є логічною й чітко відображає траєкторію руху теоретико-експериментального дослідження. Основний зміст дисертаційної роботи свідчить про широку ерудицію здобувачки, її здатність до системного охоплення різних аспектів досліджуваних педагогічних явищ і процесів, критичність і креативність професійного мислення.

Викликає інтерес проведений аналіз стану досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці. Залучення широкої вітчизняної та зарубіжної теоретичної бази з питань розвитку цифрової компетентності,

дозволило авторці дослідження ґрунтовно висвітлити теоретичні та методологічні засади дослідження, сформулювати його вихідні положення.

Окремої уваги заслуговує методологічна основа дослідження яка становить сукупність загальнотеоретичних, методологічних положень філософії щодо взаємозв'язку теорії та практики; психології щодо всебічного розвитку особистості; педагогіки щодо цілісності та неперервності професійного зростання співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті; сучасні концепції використання цифрових технологій; управління освітнім процесом; концепція освіти дорослих; освіти та самоосвіти; теорії педагогічних систем; цифрового суспільства; системний, компетентнісний, технологічний і особистісно зорієнтований підходи при організації освітнього процесу ЗВО.

Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, слід відзначити, що дослідницею обґрунтовано поняття «цифрова компетентність співробітника організаційно-навчального підрозділу в університеті» як інтегроване, в основу якого покладено мотивацію, здатність фахівця до саморозвитку, удосконалення набутих знань, умінь, навичок щодо цифрових технологій для подальшого професійного зростання та ефективного вирішення професійних задач; визначено структуру цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті (ціннісно-мотиваційний, інформаційно-знаннєвий, операційно-діяльнісний компоненти), критерії її розвитку (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний), показники, рівні (низький, достатній, високий); обґрунтовано інформаційно-методичне забезпечення розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті як сукупність інформаційної (інформаційні виклики; інформаційна база (персонал, цифрові технології, зокрема сервіси G Suite) та методичної (тренінги, семінари, майстер-класи, обговорення, консультації, дискусії тощо) складових, що надає можливість співробітникам розвивати цифрову

компетентність задля удосконалення виконання посадових обов'язків; уточнено сутність і зміст базових понять дослідження; подальшого розвитку набули зміст, форми та методи підвищення кваліфікації співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті.

Варто підкреслити й основні здобутки, що відносяться до **практичного значення дослідження** – розроблені та впровадженні в освітній процес ЗВО інформаційно-методичного забезпечення спрямованого на розвиток цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті, що представлено в низці змістових заходів, а саме: «Хмарні технології в управлінській діяльності», «Використання сервісів G Suite співробітниками організаційно-навчальних підрозділів в університеті», «Інформаційно-методичне забезпечення розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів університету».

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту дисертаційного дослідження відповідає встановленим вимогам.

У першому розділі – «Теоретичні засади розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті» авторкою розглянуто основні аспекти розвитку цифрової компетентності у співробітників організаційно-навчальних підрозділів сучасного університету; проаналізовано необхідний поняттєво-категоріальний апарат і теоретично обґрунтовано концептуальні засади розвитку цифрової компетентності у ході управління освітнім процесом; проаналізовано структури різних наявних платформ корпоративних інформаційних порталів на основі хмарних технологій; досліджено досвід інших країн щодо розвитку цифрової компетентності.

У другому розділі – «Обґрунтування та розроблення інформаційно-методичного забезпечення розвитку цифрової компетентності

співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті» авторкою відображено побудову структури та розроблену модель інформаційно-методичного забезпечення розвитку цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті та визначено переваги її використання; розкрито особливості застосування та проілюстровано прикладами ефективність застосування зазначеного інформаційно-методичного забезпечення.

У третьому розділі – «Організація та результати педагогічного експерименту» авторкою представлено основні етапи організації та проведення експериментальної частини дослідження; обґрунтовано вибір методів проведення експерименту і опрацювання отриманих статистичних даних; представлено завдання, зміст і результати експерименту; здійснено формулювання основних висновків і методичних рекомендацій.

Загальні висновки в дисертації Карпенко Анастасії Сергіївни сформульовані чітко і переконливо та повністю характеризують результати здійсненого дослідження.

Результати дослідження впроваджено в діяльність 3 ЗВО. Упровадженням охоплено декілька регіонів України, про що свідчать відповідні довідки. Це відображає також і перспективи подальшого поширення отриманих результатів дослідження в освітянській практиці України.

Аналіз публікацій А.С. Карпенко заслуговує на повагу тим, що матеріали дисертаційного дослідження були висвітлені у період з 2014 по 2020 роки і їх зміст відповідає вимогам щодо оприлюднення результатів дисертаційного дослідження.

Результати дослідження висвітлено в 14 наукових працях (із них 12 – одноосібні), а саме: 8 статей – у наукових фахових виданнях України (одна з яких індексується міжнародною наукометричною базою Web of Science Core Collection), 6 – у збірниках матеріалів конференцій.

Автореферат дисертації стисло і коректно відображає зміст і результати виконаної дослідницької роботи.

Зазначене дає підстави класифікувати дисертаційне дослідження Карпенко Анастасії Сергіївни як завершене теоретико-експериментальне дослідження, що містить нові наукові положення, має вагоме теоретичне та практичне значення. Однак, проведене дослідження не позбавлене певних недоліків. Тому вважаємо за необхідне у контексті наукової дискусії висловити наступні зауваження та побажання, які виникли в процесі опрацювання матеріалу кандидатської дисертації:

1. У назві та змісті дисертаційного дослідження авторка ототожнила поняття «університет» і «заклад вищої освіти».
2. Не дотримання абrevіатурного скорочення по тексту роботи із переліку умовних позначень.
3. У вступі дисертації авторка наводить суперечності, однак недостатньо зрозуміло, чи вдалося ці суперечності повністю вирішити в процесі дослідно-експериментальної роботи?
4. У теоретичному розділі дисертації не завжди чітко представлена власна позиція автора стосовно певних теоретичних положень, визначень окремих понять, які стосуються досліджуваної проблеми.
5. Доцільно було б вказати на зміни які були здійсненні у процесі роботи організаційно-навчальних підрозділів університету через COVID -19.
6. Складові блоків моделі на рис. 2.4. невзаємопов'язані між собою, що в сукупності не дає цілісної форми побудови даної моделі.
7. Використання цифрових технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти має цілу низку позитивних рис, разом з тим у дослідженні варто було навести й негативні аспекти їхнього використання.

Результати проведеного дослідження дають підставу вважати, що визначені завдання реалізовано, мету досягнуто, сукупність отриманих наукових положень мають важливе значення для теорії і методики професійної освіти.

Висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження. Отже, дисертаційна робота «Розвиток цифрової компетентності співробітників організаційно-навчальних підрозділів в університеті» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р., № 943 від 20.11.2019 р., № 607 від 15.07.2020 р.), а її авторка – А.С. Карпенко заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної педагогіки
і соціальної роботи

Миколаївського національного
університету імені В.О. Сухомлинського

Ю.М. Атаманчук

